

# MAATALOUS

Rypsi ei ole mikään vasemmalla kädellä viljeltävä kasvi, vaan vaatii rautaista osaamista. **TOIMITUSJOHTAJA PERTTU KOROLAINEN, KANKAISTEN ÖLJYKASVIT**

# ”Rypsiä ei pitäisi unohtaa viljelykierrosta”

Kankaisten Öljykasvit on aina saanut tarvitsemansa raaka-aineen kotimaasta, mutta nyt varsinkin luomurypsin tilanne huolestuttaa.

**TURENKI (MT)**  
Kankaisten Öljykasvien toimitusjohtaja **Perttu Korolainen** on huolissaan rypsin viljelyinon hiipumisesta. Ala on pienempi kuin vuosiin, ja moni viljelijä kertoo pelkäävänsä, ettei sadolle jatkossa löydy ostajaa. Sadon käsiin jäämistä ei tarvitse pelätä, Korolainen sanoo. ”Alalla on paljon virkeitä toimijoita, ja tuotteelle riittää varmas-ti markkinoita.” Kankaisten Öljykasvit on yksi näistä virkeistä, Korolaisen sanoin pienistä suurin. Puristamo tuottaa vuodessa hiukan päälle 200 000 litraa rypsiöljyä. Tämän kokoluokan laitoksia on Suomessa kolme muuta, ja lisäksi iso joukko pie-niä.

**Toiseksi myydyin öljy**  
Joukko hämäläisiä viljelijöitä perusti Kankaisten Öljykasvit 1994. Kesällä 2005 omistajiksi tulivat **Karl ja Jan Fazer**. Yhtiön Virgino on myynnin arvolla mitattuna Suomen toiseksi myydyin ruokaöljy. ”Siis kaikista öljyistä, ei vain rypsiöljystä”, Korolainen täsmentää. Öljyä viedään myös Venäjälle. Itänaapurissa olisi Korolaisen mukaan isot markkinat, mutta vienti vaatii valtavasti työtä.

**Hellävarainen valmistus**  
Kankaisten Öljykasvien valmistusmenetelmä eroaa suurista puristamoista. Lämpöä tai uuttota ei käytetä, vaan öljy irrotetaan siemenistä huoneenlämmössä puristamalla ja suodatetaan mekaanisesti. Lopputuloksena on kullankeltainen öljy, jossa rypsin maku tuntuu selvänä. ”Ero on vähän kuin kuorittulla ja kokojyväviljal-la: jälkimmäisessä on enemmän makua jase on terveellisempää”, Korolainen sanoo. Kylmäpuristuksessa öljyn



Kylmäpuristettu öljy on kullankeltaista ja maistuu oikeasti rypsiltä, Perttu Korolainen kertoo.

laatua ei puristusvaiheessa voi muuttaa, joten raaka-aineen pitää olla ensiluokkaista. Rapsia yritys ei käytä, koska sen lehtivihreäpitoisuus on usein liian korkea. **Kaikki tulee kotimaasta**  
Kankaisten Öljykasvit käyttää pelkästään kotimaista raaka-ainetta, mistä kertoo myös pullojen joutsenlippumerkki. 40 prosenttia tuotannosta on luomua. Sen osuus on kasvanut tasaisesti. Sopimustuottajia on muutama kymmenen. ”Enimmillään heitä oli noin sata. Määrä on laskenut, mutta kokonaisala pysynyt”, Korolainen kertoo. Hän kehuu sopimustuotta-

jien ammattitaitoa. ”Rypsi ei ole mikään vasemmalla kädellä viljeltävä kasvi, vaan vaatii rautaista osaamista.” Kolme viime vuotta ovat olleet rypsilte vaikeita. Kokeneimmille viljelijöille katastrofivuusia ei kuitenkaan juurikaan tule, Korolainen toteaa. Yritys on joka vuosi saanut kotimaasta riittävästi raaka-ainetta, mutta luomurypsin saatavuus alkaa olla veitsenterällä. ”Kysyntä kasvaa koko ajan, mutta tuotanto vain vähenee.” **Rypsilä monta etua**  
Rypsin puristuksesta jäävä rouhe myydään Turengista viljelijöille ja pienille rehunvalmistajille. Valkuaispitoisen rouheen

kysyntä on kova. ”Kaikki menee saman tien.” Korolainen huomauttaa, että öljykasvit ovat oleellinen osa Suomen valkuaisomavaraisuutta. Niillä on paljon muitakin positiivisia vaikutuksia. Rypsilte käytetty pinta-ala on useimmiten poissa ”ylituotantoherkiltä” kasvialeilta, hän muistuttaa. Öljykasvit ovat myös hyvä lisä kasvinvuorotukseen. Kun rypsin hintakehitys lisäksi on viljaa vakaampi ja tuotanto- ja varastointikustannukset melko alhaiset, Korolainen toivoo, että ne säilyvät mahdollisimman monen tilan kasvivalikoimassa. **SATU LEHTONEN**



Öljypullot lähtevät maailmalle Aino Korolaisen käsien kautta.

## Rotanmyrkyistä pidettävä kirjaa

Tästä vuodesta alkaen täyden-tävien ehtojen rehuvalvonnassa tarkastetaan, että maatila pitää kirjaa rehuturvallisuutta varmistavista biosideista. Valvontaa tehdään niin kotieläin- kuin kasvinviljelytiloille. Biosideja ovat esimerkiksi desinfiointiaineet, rotanmyrkyt ja hyönteiskarkotteet. Rehuvalvonnoissa kirjanpi-toa edellytetään desinfiointi-aineista, jyrsijämyrkyistä sekä hyönteis- ja punkkimyrkyistä, joita käytetään rehuvarastoissa tai ruokinta-astioiden ja rehu-jen kuljetus- siirto- tai punnitusvälineiden käsittelyssä. Kirjanpidon täytyy sisältää käytettyjen aineiden nimet, määrät ja käyttöajat kuluvalta vuodelta. Esimerkiksi aineiden ostokuitteja voi käyttää kirjanpidon perustana. Kirjanpidon ei tarvitse nou-

tuottaa tiettyä kaavaa ja sen voi tehdä joko käsin kirjoittamalla tai tietokoneella, kertoo yli-tarkastaja **Katja Korkalainen** Evirasta.



Hannele Moisander pitelee uuhikaritsaa, jonka isä on keinosiemennyspässi Bentley Patriot.

## Suomen ensimmäinen pässiasema lupia vaille valmis

HH Embryo Oy on rakentanut Lopelle Kanta-Hämeeseen Suo-men ensimmäisen pässiaseman. Sen avaamiseen tarvittavat luvat ovat parhaillaan aluehal-lintoviraston käsiteltävänä. Sonnit ja pässit eivät lain mukaan saa olla samalla asemalla, joten pässkejä varten oli hankit-tava omat tilat. ”Lupien saamisella on kiire, koska lampaiden lisääntymis-aika on syksyllä. Jos myöhäs-tyimme, seuraava tilaisuus on vasta vuoden kuluttua”, kertoo pässiasemaprojektia koordinoi-va markkinointijohtaja **Mikko Ranta**. Pässiasemallaan HH Embryo Oy toivoo pääsevänsä osallisek-si Euroopan lammassuomista ja tukevana samalla kotimaista tuotantoa. ”Suomen lammastaloudelle tämä olisi huippututtu”, Ranta uskoo. ”Tällä hetkellä siementä saa ostettua huonosti. Olisim-me ensimmäinen kaupallinen toimija tällä sektorilla.” Keruussa hyödynnettäisiin niin tuontipässejä kuin koti-maistakin aineista. ”Texel-yhteytemme ovat Hollannissa, mutta käyttäisim-me lisäksi kotimaista siementä. Muutama lampuri on jo tarjon-nut pässjeään siementuotan-

toon. Pässiasema vahvistaisi myös suomenlampaan vientiä.” Yritys sai vahvistusta hank-keelleen lampaiden keinosie-mennyksestä saatujen hyvien kokemusten perusteella. ”Viime vuosi oli merkki vuosi, joka rohkaisi jatkamaan. Alo-itimme lampaiden siementämi-sen tuontispermallä. Tiinehty-vyys oli hyvä, yli 50 prosenttia. Olemme oppineet, mistä on-nistuminen on kiinni. Lisäsi karitsoja saatiin siemennettyä uuhita kohden useampi, jolloin siemenannoksen kustannukset eivät ole enää ratkaiseva tekijä.” Lampurit pitäisi vielä pe-rehdyttää keinosiemennyksen saloihin. HH Embryo Oy on suunnit-tellut järjestävänsä kesällä kou-lutusta kiiman tarkkailusta ja siemennyksen ajoittamisesta. Pässiasemalle suunnitellaan myös alkioiden siirtoa. Alkio-huhtelut vaativat oman lupan-sa. ”Haemme kolmea lupaa: Karanteenitilojen lupaa, lupaa spermavarastolle ja lampaan sperman keräysaseman hyväk-syntää. Tämä on ollut työläs urakka ja iso investointi. Tah-totila on kova”, Ranta linjaa.

**TUULIKKI VILLO**

## Luomuvihannes ei kasva halvalla

Luomuvihanneksen tuotan-tokustannukset ovat tavan-omaista tuotantotapaa selvästi korkeammat. Luomusipulilla tuotantokus-tannukset ovat 50 prosenttia korkeammat kuin tavanomai-sessa tuotannossa. Luomuporkkanalla ero on vieläkin suurempi, jopa 150 prosenttia. Asia selviää MTT:n koos-tamasta LaskelmaKirjasto-verkkopalvelusta. Palveluun on koottu avoimeksi tietopankiksi vihannesten kasvikohtaiset tuotantokustannus- ja kannat-tavuuslaskelmat.

Tällä hetkellä laskelmia löytyy sipulista, porkkanasta, perunasta, tyrnistä ja marja-arioniasta. Syksyllä kirjastoa täydennetään ainakin mansi-kan ja vadelman laskelmilla. Verkkopalvelun koostaneen tutkija **Anu Koiviston** mukaan luomuporkkanan kustannukset selittyvät sillä, että porkkanalla rikkakasvien torjunta teettää paljon käsitöitä. Lisäksi luomuvihanneksilla sadot ovat tavanomaista tuotan-totapaa pienempiä ja varastohä-vikki suurempi. Tyrnillä ja marja-aroniolla tuotantokustannukset eivät ole



Luomuporkkana on tavan-omaista kalliimpi tuottaa.

menpiteet eivät suuresti eroa luomun ja tavanomaisen tuo-tannon välillä. Pienempi tilakoko on kaikilla kasveilla suurempaa tilaa huo-nommin kannattava. Heikompi kannattavuus se-littyy sillä, että puutarhatuotan-nossa tarvitaan useita erikois-koneita ja pienellä tilakoolla koneiden käyttöaste jää vähäi-seksi, jolloin yksikkökohtaiset kustannukset ovat suuremmat. Excel-muotoinen Laskelma-Kirjasto löytyy MTT Talous-tohtori-sivustolta: [www.mtt.fi/taloustohtori/laskelmakirjasto](http://www.mtt.fi/taloustohtori/laskelmakirjasto) **TUULIKKI VILLO**

## Hyvinvointi kuvaa liha-talon vastuullisuutta

Eläinten hyvinvointi on liha-konserni HK Scanin sidosryh-mien mielestä yhtiön vastuulli-suuden ykköstekijä. Yhtiön vastuullisuustyötä koskevia odotuksia ja sitä, miten hyvin yhtiön tekemät valinnat niitä vastaavat, selvitettiin ky-selyllä helmi-maaliskuussa. Useita eläinten hyvinvointiin liittyviä vastauksia nousi kym-menen kärkeen. Aiheita olivat muun muassa eläintautien hallinta, asiallinen eläinten kohtelu tiloilla ja teu-rastamoilla sekä eläinten hyvin-

vointi alkutuotannossa. Kaikkiaan 66 yksittäisestä ai-heesta tärkeimmäksi arvioitiin tuotteet, jotka ovat turvallisia syödä, toiseksi tärkeimmäksi lainsäädännön noudattaminen ja kolmanneksi oikeellinen tuo-tetieto ja merkinnät. Vastaajiin kuului henkilöstöä, asiakkaita, kuluttajia, tuottajia, toimittajia ja alihankkijoita kaikilta HK Scanin kotimark-kinoilta. 1179 vastaajasta 70 prosenttia oli kuluttajia ja 10 prosenttia omaa henkilöstöä. **MT**



RAISIO



YARA

# LANNOITEKAUSI ALKAA NYT!

Tilaa lannoitteet Raisioagrosta; myynnissä Yaran monipuolinen valikoima. Kiiruhda verkkokauppaan tai kysy lisää asiakkuusvastaaviltasi. **Toimi heti!**

[www.raisioagro.com](http://www.raisioagro.com) • [kauppa.raisioagro.com](http://kauppa.raisioagro.com)  
Rehut, viljat, tuotantopanokset ja -tarvikkeet.

